

RAZLIKE

(Voleti rzlike)*

Projekat Voleti razlike polazi od idejnog koncepta M. Pistoleta (Michelangelo Pistoletto) definisanog tekstom Progetto Arte (Art Project) 1994. godine, a zatim i projektom Love Difference u okviru 50. Venecijanskog bijenala 2003. godine, na kom je umetnik nagrađen Zlatnim lavom za dostignuća u karijeri. Love Difference daje umetnosti centralno mesto u istraživanju novih društvenih fenomena. Ovaj svojevrsni umetnički pokret otvoren je za sve zainteresovane za kreativni "sudar" različitih kultura i naroda, kao i drugačijih umetničkih, socijalnih i političkih formi izražavanja, koje su nastale kao refleksije međunarodnih društveno - političkih napetosti. Unošenjem pojedinačnih profesionalnih znanja i veština razvijaju se "odgovorne društvene promene", za čijom hitnošću su potrebe društva sve izraženije.

Profesor Vlado Rančić i asistent Goran Despotovski su okupili profesore i studente Akademije umetnosti u Novom Sadu, zainteresovane za interakciju umetnosti i političke stvarnosti, da zajednički istražuju pitanja socijalne, ekonomske, kulturne i političke vrednosti "razlika" i to shvašenih kao balans suprotnih polova, apsolutnog i relativnog, vidljivog i nevidljivog, pojedinačnog i opšteg.

Voleti razlike, gotovo kao programski slogan povezuje univerzalnost umetnosti sa idejom transnacionalnosti, postavljajući na prvo mesto toleranciju razlika među ljudima. Teritorija na kojoj živimo (Vojvodina, Srbija, Balkan..) je oduvek bila stecište razlika između nacija, religija i kultura, i iz tog razloga uzrok mnogih konflikata u kojima je borba za moć uvek nastojala da izazove mržnju prema drugačijem. Napetost stvaraju sa jedne strane razlike između etničkih grupa, religija i kultura, a sa druge nadmoć jednog autoriteta i jedne političke ideje koja odvodi u jednoličnost i brisanje razlika. Uniformnost i različitost su dva suprotna termina koja predstavljaju maksimum neprijateljskih tenzija u trenutnom društvenom sistemu. Politika koja dopušta ljudima da vole razlike je neophodna za razvoj novih, naprednih društvenih sistema.

Ime pokreta Voleti razlike obuhvata koncept koji ide izvan racionalnog shvatanja tolerancije i prodire direktno u područje osećanja: ljubav predstavlja osećanje privlačnosti i uzbuđenja izraženih privrženošću i posvećenošću. Otvorenost, osećajnost i toplo prihvatanje razlika među individuama i društvenim grupama daje prednost "humanosti" u okviru globalne slike sveta. To omogućava slobodniju i otvoreniju fokusiranost na kreativnost.

Savremeni događaji kao što su: tehnološka dostignuća, eksploatacija prirodnih potencijala, eliminacija siromašnih društveno - ekonomskih sistema. podstiču neprocenjive i opasne lančane reakcije, vodeći ih prema tački izvan koje opasnost postaje izvesna, a šteta nepopravljiva. Da li je obaveza umetnosti da postane deo te igre ili treba da pokaže drugačije modele produkcije i iskorišćavanja materijala?

Programski Love Difference obuhvata razlike kao socijalne i društvene fenomene, ali i kao elemente umetničke prakse: različite medije istraživanja, teme, materijale, forme. U ideji ona je bliska pokretu Arte Povera (Siromašna umetnost), koji su inicirali italijanski umetnici sedamdesetih godina, a označio ga italijanski teoretičar Đermano Ćelant (Germano Celant) 1967. godine. M. Pistoletto je između 1964. i 1966. realizovao seriju radova pod nazivom

Oggetti in meno (Minus objects) koji su bili bazirani na ideji "razlika" i koji su pripisani Siromašnoj umetnosti. Postobjektivni, procesualni, konceptualni i ambijentalni umetnički radovi s primarnim materijalima (organskog, neorganskog i industrijskog porekla) takođe su zaokupili interesovanja savremenih autora Vlade Rančića, Gorana Despotovskog, Dragana Matića, Bosiljke Zirojević, Dragana Živančevića, Korine Gubik, Zorana Bulatovića, Bojana Marinkovića, Jelene Vujičić, Darka Đorđevića, Isidore Todorović i Aleksandre Nikić, revalorizujući kroz njih najvitalnije ideje Arte Povere.

Kao svojevrsni arheolozi napuštenih i sakrivenih urbanih zona, oni kombinuju sirove materije iz prirode, industrijske otpatke, savremene tehnološke urđaje i proizvode, stvarajući dela fizički prisutna u jednom trenutku prostora i vremena, koja sadrže tragove umetnikove duhovne i fizičke intervencije. Sklonost ka spajanju nespojivog, otkrivanju zaboravljenog, otvaranju zatvorenog, upotrebi neupotrebljivog postaje predmet umetničkog istraživanja i rada učesnika projekta Voleti razlike.

Zajednički obilasci napuštenih industrijskih objekata i depoa, kao i međusobni razgovori i diskusije, podstakli su individualna istraživanja umetnika ovog projekta da eksperimentišu sa netipičnim, neklasičnim materijalima i na taj način naprave iskorak iz klasičnih medija zanemarujući krutu akademsku podelu likovnih disciplina (slikarstvo, vajarstvo, grafika.).

Multikulturalnost i interakcija umetnosti i različitih društvenih, naučnih, političkih i ekonomskih disciplina podstakla je M. Pistoleta na umetnički pokret Love Difference. Toj interdisciplinarnosti / multimedijalnosti i slobodi umetničke interpretacije su se priključili profesori i studenti Akademije umetnosti u Novom Sadu okupljeni u projektu Voleti razlike. Pistoletov koncept, više utopijski nego realan, podstiče nadu u napredak i težnju čoveka ka nedostižnim.

Sanja Kojić - Mladenov - 2006